

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
Х.ДОСМҰХАМЕДОВ АТЫНДАҒЫ АТЫРАУ УНИВЕРСИТЕТІ

Академиялық мәселелер жөніндегі
проректор А.Е. Чукуровтің шешімімен
и. 31.08.2022 ж.
Хаттама №

6B01404 БЕЙНЕЛЕУ ӨНЕРІ ЖӘНЕ КӨРКЕМ ЕҢБЕК
5B010700 БЕЙНЕЛЕУ ӨНЕРІ ЖӘНЕ СЫЗУ
МАМАНДЫҒЫ БОЙЫНША
БІТІРУ ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ЖҰМЫСЫН ОРЫНДАУДЫҢ
ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУЫ

Атырау, 2023

6B01404-Бейнелеу өнері және көркем еңбек және 5B010700 Бейнелеу өнері және сызу мамандығы бойынша бітіру шығармашылық жұмыс бағдарламасы

Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті

Құрастырған:

Бейнелеу өнері және сызу кафедрасының аға оқытушысы, магистр О.Т. Қарабалин

Бейнелеу өнері және дизайн кафедрасында талқыланды

« 14 » 012 2023 ж. Хаттама № 4

Кафедра меңгерушісі [Signature] Бекешева А.С.

Гуманитарлық ғылымдар және өнер факультетінің оқу-әдістемелік кеңесінің отырысында бекітілді

« 22 » 12 2023 ж. Хаттама № 4

Декан [Signature] Б.Б.Қорған

Университеттің оқу-әдістемелік кеңесімен мақұлдаған

« 30 » 01 2023 ж. Хаттама № 3

Мазмұны

Кіріспе

1. Бітіру шығармашылық жұмысына қойылатын талаптар мен ережелер.....	
1.1 Жалпы ережелер	
1.2 Бітіру шығармашылық жұмысының тақырыптары	
1.3 Бітіру шығармашылық жұмысын орындауға қойылатын талаптар.....	
2. Бітіру шығармашылық жұмысына түсіндірме хат.....	
2.1 Бітіру шығармашылық жұмысының түсіндірме хат мазмұны және құрылымы	
2.2 Бітіру шығармашылық жұмысына түсіндірме хат рәсімдеу ережелері.....	
3. Бітіру шығармашылық жұмысы.....	
3.1 Бітіру шығармашылық жұмысының көлемі мен сипаты.....	
4. Қорғау тәртібі	
4.1 Бітіру шығармашылық жұмысын қорғау рәсімі.....	
4.2 АҚ мүшелерінің жұмысты бағалау критерийлері	
Қосымшалар.....	

Кіріспе

6B01404-Бейнелеу өнері және көркем еңбек, 5B010700 Бейнелеу өнері және сызу мамандығы бойынша білім беру қызметі ҚР МЖМБС негізінде жүргізіледі.

Көрсетілген оқу бағдарламаны толығымен меңгерген бітірушілерге академиялық дәрежесі: 6B01404 Бейнелеу өнері және көркем еңбек, 5B010700 Бейнелеу өнері және сызу мамандығы бойынша білім бакалавры беріледі.

Бітіру тәртібі, ҰБТ қорытындысы және бітірушілердің бітіру шығармашалық жұмыстарының қорғалуымен есептеледі.

Бітіру шығармашылық жұмысты орындау түлектін оқу сатысының соңы болып, келесі *мақсаттарды қамтиды:*

- мамандық бойынша теориялық білімі мен практикалық дағдысын жүйелеуді, бекіту мен кеңейтуді және нақты ғылыми, техникалық, экономикалық, өндірістік, сонымен қатар мәдени мақсаттарды шешуді;
- ғылыми зерттеу әдісін меңгеру және өз бетінше жұмыс жүргізе алу, жобалық-технологиялық және экономикалық тиімді шешімдерді мәселелерді шешу кезіндегі эксперимент жүргізу дағдыларын дамытады;
- бітіру шығармашылық жұмысқа тандалып алынған тақырыптың тәжірибелік құндылығын және мәнін дәл көрсету және нәтижелерін тәжірибеде қолдануға дұрыс ұсыныс беруді білуі қажет;
- өз жұмысының нәтижесін көрермен алдына ұсыну және қорғай алуға дағдыланды.

1 БІТІРУ ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ЖҰМЫСЫНА ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР МЕН ЕРЕЖЕЛЕР

1.1 Жалпы ережелер

Бітіру шығармашылық жұмысы жоғарғы оқу орындарының гуманитарлық ғылымдар және өнер факультеттерінің студенттерін оқытудың аяқтау кезеңі болып табылады. Ол бітірушіге бейнелеу өнері және сызу пәнінің мұғалімі білім біліктілігін және орта мектеп, колледж мұғалімі атағын беру туралы негіз болады.

Ол бітірушіге оқытушы классификациясын тағайындауда шешу қызметін атқарады.

Бітіру шығармашылық жұмысының міндеттері:

- Университет қабырғасындағы оқытудың бүкіл кезеңдегі нәтижесін жинақтау, білім саласында ғылыми-теориялық, кәсіптік, әдістемелік және практикалық дайындық дәрежесін көрсету;
- терең талқылауға қолқабыс жасау, бір жүйеге келтіру, бекіту, теория мен практикадағы білімді, ептілік пен шеберлікті кеңейте түсу; бітіру шығармашылық жұмысын орындау барысында алдына қойған мәселер мен сұрақтарды шешу эксперименттер мен әдістемелік зерттеулерді меңгеру ;
- бітіру шығармашылық жұмысының тақырыбының көркем-графика білімі және эстетикалық тәрбие арасындағы мақсаттар байланысын ашу.

1.2 Бітіру шығармашылық жұмысының тақырыптары

Бітіру шығармашылық жұмыстың тақырыбы өзекті болуы, ғылымның, техниканың және мәдениеттің қазіргі жағдайы мен даму перспективаларына сәйкес келуі керек. Бітіру шығармашылық жұмыстардың тақырыбын анықтаған кезде білімнің, ғылымның, мәдениеттің нақты міндеттері мен проблемаларын, сондай-ақ өнердің, педагогиканың, психологияның жағдайы мен даму перспективаларын ескеру ұсынылады.

- Бітіру шығармашылық жұмыстардың тақырыптары мамандық бойынша дайындық бағыты мен бейініне сәйкес келуі тиіс.
- Бітіру шығармашылық жұмыстардың тақырыбын шығарушы кафедра дайындап, факультеттің ОӘК-де қарайды және бекітеді.
- «Бейнелеу өнері және дизайн» кафедрасының базасын да орындалатын бітіру шығармашылық жұмыстардың тақырыптары кафедра отырысында қаралады және бекітіледі.
- Бітіру шығармашылық жұмыстар тақырыптарының жалпы тізбесі жыл сайын кемінде 30% - ға жаңартылуы тиіс.
- Білім алушылар шығармашылық жұмысты жазу үшін ғылыми жетекшіні және нақты тақырыпты бекіту туралы кафедра меңгерушісінің атына тиісті жеке өтініш жазып, бекітілген тақырыпта шығармашылық жұмысты орындау құқығы беріледі.
- Бітіру шығармашылық жұмыстың тақырыбы бітіруші курстың қыркүйек айында бекітіледі, кафедра меңгерушісінің ұсынысы негізінде ОӘК-де қаралады.

1.3 Бітіру шығармашылық жұмысын орындауға қойылатын талаптар

Кафедраның ұсынысы бойынша бітіру шығармашылық жұмысты жазу үшін әр студентке *ғылыми жетекші* тағайындалады.

Бітіру шығармашылық жұмыстарға жетекшілікке арнайы мамандық бейініне сәйкес келетін ғылыми дәрежесі бар оқытушылар (ғылым кандидаты, ғылым докторы, PhD) жүзеге асырады. Дипломдық жұмыстарды басқаруға жоғары кәсіби білімі, мамандығы бойынша практикалық тәжірибесі немесе басқарушылық жұмыс тәжірибесі бар, кемінде 3 жыл жұмыс өтілі бар практиктер мен өндіріс мамандарымен тартылуы қажет.

Ғылыми жетекші Бітіру шығармашылық жұмысты басқарады, талаптардың сақталуын бақылайды, жұмыс жазу үрдісін тексереді. Пәнаралық тақырыпта күрделі және ауқымды жұмыс істейтін білім алушылар өздерінің мамандығы бойынша екі немесе одан көп 3-5 білім алушы тобына қосыла алады.

Білім алушы ғылыми жетекшіні өз бетінше таңдайды. Бітіру шығармашылық жұмыстың тақырыбы ғылыми жетекшімен кеңескеннен және мақұлдағаннан кейін бекітіледі, қажет болған жағдайда кеңес алу үшін университет ішінде де, одан тыс жерлерден сыртқы сарапшылар тартылады.

Бітіру шығармашылық жұмыстарды орындайтын барлық білім алушылар, ғылыми жетекшіден Бітіру шығармашылық жұмыстың соңғы нұсқасына пікір және сыртқы сарапшы/рецензенттің пікірін алуы МІНДЕТТІ. Бітіру шығармашылық жұмысты қорғау академиялық күнтізбеде және аттестаттау комиссиясының отырыстарының кестесінде көзделген мерзімде аттестаттау комиссиясының қатысуымен жүзеге асырылады.

2 БІТІРУ ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ЖҰМЫСЫНА ТҮСІНДІРМЕ ХАТ

2.1 Бітіру шығармашылық жұмысының түсіндірме хат мазмұны мен құрылымы:

- Титулдық бет
- Мазмұны
- Аннотация (қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде ұсынылған)
- Кіріспе
 - a.) теориялық негіздері
 - b.) практикалық негіздері
- Қорытынды
- Әдебиеттер тізімі
- Қосымшалар.

2.2 Бітіру шығармашылық жұмыс түсіндірме хатын рәсімдеу ережелері

Бітіру шығармашылық жұмыс түсіндірме хаты А4 стандартты парақтарында басылып шығарылып, түптелуі керек. Түсіндірме хат компьютерде, принтер арқылы А4 форматты ақ қағаздың бір жақ бетіне 1 интервал (аралық) сақтай отырып орындалады. Шрифт-калыпты, кегль 14.

Мәтінді парақтан кейін жазу кезінде мынадай көлемдегі жиектерді ұстау керек: сол жағы – 30 мм, оң жағы – 10 мм, жоғарғы жағы – 20 мм, төменгі жағы – 20 мм.

Жобаны орындау кезінде кескіннің біркелкі тығыздығын, контрастын және айқындылығын сақтау қажет. Дипломдық жобада анық, анық емес сызықтар, әріптер, сандар мен белгілер болуы керек.

Дипломдық жобаның "МАЗМҰНЫ", "КІРІСПЕ", а) ТЕОРИЯЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ, б) ПРАКТИКАЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ, "ҚОРЫТЫНДЫ", "ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ", "ҚОСЫМШАЛАР" сияқты құрылымдық элементтерінің атаулары, сондай-ақ дипломдық жұмыстың/жобаның негізгі мәтіні бөлімдерінің атаулары бас әріптермен, жолдың ортасында нүктесіз "қалың" қаріппен басылуы тиіс.

Параграфтардың тақырыптары абзац шегінісінен басталып, бас әріптерден бастап, соңында нүктесіз "қалың" шрифтпен басылуы керек.

Мәтін мен құрылымдық элементтердің тақырыптары мен дипломдық жұмыстың/жобаның бөлімдері арасында "бос жол" деп аталады.

Кіріспе, жұмыстың / жобаның негізгі бөлігінің бөлімдері, Қорытынды, Пайдаланылған әдебиеттер тізімі, Қосымшалар жаңа парақтан басталады.

Абзацтар жаңа жолдан (қызыл жол), шегініс 1,25.

Дипломдық жұмыстың (жобаның) беттері жобаның бүкіл мәтіні бойынша толассыз нөмірлеуді сақтай отырып, араб цифрларымен нөмірленуі тиіс. Бет нөмірі парақтың төменгі бөлігінің ортасына нүктесіз қойылады. Қаріп стилі – "Times New Roman", кегль 12.

Жеке парақтарда орналасқан иллюстрациялар мен кестелер дипломдық жұмыс/жоба беттерінің жалпы нөмірленуіне енгізіледі. А3 форматындағы парақтағы суреттер мен кестелер бір парақ ретінде ескеріледі.

Иллюстрацияларды (сызбалар, графиктер, схемалар, диаграммалар және т.б.) олар бірінші рет айтылған мәтіннен кейін немесе келесі бетте орналастыру керек. Барлық суреттерге дипломдық жұмыста/жобада сілтемелер берілуі керек.

Суреттерде суреттің астына жолдың ортасына орналастырылған атау болуы керек. Сурет "Сурет" сөзімен белгіленеді. Иллюстрацияларды дипломдық жұмыстың/жобаның барлық шегінде реттік нөмірлеумен араб цифрларымен нөмірлеу керек. Сурет пен мәтін арасындағы қашықтық бір "бос жолмен" анықталады. "Times New Roman", кегль 12.

Суреттердегі ескертулерді рәсімдеудің ықтимал нұсқалары:

- 1) ескерту: автор жасаған
- 2) Ескерту: дереккөз [4]
- 3) ескерту: автор дереккөз негізінде жасаған [4].

Пайдаланылған дереккөздерге сілтемелер тік жақшада берілуі керек, мысалы: "жұмыста [10]".

Дереккөздер туралы мәліметтер дипломдық жұмыстың/жобаның мәтінінде дереккөздерге сілтемелердің пайда болу ретімен орналастырылуы, араб цифрларымен нүктесіз нөмірленуі және абзац шегінісінен басылуы тиіс.

3 БІТІРУ ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ЖҰМЫСЫ

3.1 Бітіру шығармашылық жұмысының көлемі мен сипаты

Оқу плакаттарының сериясы, слайдтар, кестелер, кино-диафильмдер, динамикалық модельдер, электрлендірілген макеттер, жобалар, әзірленген эскиздер (немесе материалдағы аяқталған жұмыстар), станоктық туындылар (жанрлық композиция, портреттің, пейзаждың тарихи, тұрмыстық тақырыптарына); графикалық парақтар сериясы, әзірленген эскиздер, кітаптарды көркем безендіру, Сәнді қолданбалы өнер туындылары түрінде ұсынылады; мектептердің, балабақшалар мен алаңдардың, институт аудиториясының интерьерін немесе экстерьерін көркемдік - декоративтік және тақырыптық безендіру үшін әзірленген жобалар мен эскиздер (немесе материалда аяқталған), оларға іздестіру дайындық материалы қоса беріледі.

Әр түлек шығармашылық тапсырманың белгілі бір бөлігін теориялық және практикалық әзірлеуге жеке қатысуын көрсететін жұмыс көлемін қорғайды (тақырыпты шешудің эскиздік ізденістері). Картонды әзірлеуге, материалдағы жұмысты орындауға, шығармашылық теориялық бөлігінің мәтінін өз бетінше жазуға қатысу, мектеп оқушыларымен эксперименттік жұмыс материалдары және т.б. жалпы келісілген және кафедра бекіткен есептік-жобалық сызбалар, арналған эскиздер бір данада ұсынылуы мүмкін. Жоғарыда айтылғандарға сүйене отырып, әр түлектің жұмысын бағалау әр түрлі болуы мүмкін.

Бітіру шығармашылық жұмыстың практикалық бөлігі қорғауға рәсімделген түрде ұсынылуы керек. Сонымен қатар, әр жұмыстың артқы жағында, планшеттерде 10x10 см өлшемді жапсырма немесе мөртаңба болуы керек, онда университет, факультет, кафедра, тақырыптың атауы, дипломның, жетекшінің тегі, аты, әкесінің аты, бағасы (қорғаудан кейін қойылады), жылы көрсетіледі.

Сызба геометриясы бойынша

Практикалық бөлігі келесі көлем мен сипатта болуы мүмкін:

1) оқыту әдістемесінің өзіндік сипатын ашатын әдістемелік әзірленген оқу кестелерінің, үлкен жағы бойынша мөлшері 100 см-ден аспайтын, саны 6-дан 8 данаға дейінгі плакаттардың сериясы. Тақырыпты, бөлімді зерттеу немесе жеке тапсырманы орындау.

2) мектептегі сабақтарда Сызба геометрия және сызу ережелерін түсіндіру және көрнекі көрсету үшін тренажерлардың, электрлендірілген бақылаушы құрылғылардың, аудио-визуалды техникалық құралдардың қолданыстағы кеңістіктік модельдерін әзірлеу;

3) мектептегі жекелеген теориялық мәселелерді әзірлеу және сурет салуды оқытудың жоғары оқу орнының әдістемесін қоспағанда.

Бітіру шығармашылық жұмыстың практикалық бөлімі толықтырылады:

А) Бітіру шығармашылық жұмысқа дайындық және иллюстрациялық материал-баспаға бастапқы деректер, композициялық шешімді іздеу (түрлі-түсті, бейнелерді, мәтінді және т. б. орналастыру) жұмыс сызбалары, қолданыстағы модельдердің эскиздері және т. б.

Б) Бітіру шығармашылық жұмыстың тақырыбы бойынша оқушылармен эксперименттік жұмыс материалдары: Көрнекі құралдар, оқушылардың жұмыстары, эксперименттің графикалық рәсімделген нәтижелері (графиктер, кестелер, диаграммалар және т.б.).

Бейнелеу өнері мен сызуды оқыту әдістемесі бойынша

Практикалық бөлім келесі сипатта және көлемде болуы мүмкін:

1. Оқыту әдістемесінің теориялық негіздерін,

оқытудың көрнекі құралдары (кестелер, плакаттар, модельдер, макеттер, суретті бағдарламалар, техникалық құралдар және т. б.). бейнелеу өнері, сызу бойынша жекелеген сабақтар, тақырыптар немесе мектеп бағдарламаларының бөлімдері үшін, оның ішінде:

а) бейнелеу (графикалық) процесін, әртүрлі жұмыс техникасын жүргізу бойынша

бейнелеу материалдары-акварель, гуашь, темпера, майлы бояу, пастель, графит және түрлі-түсті қарындаштар, тушь, гравюра, литография, офорт техникасындағы жұмыстар және т. б.,

б) макет, сызба бұйымдарын орындау, материалдарды көркем өңдеу бойынша (ағаш, металл, шыны, мата және т. б.);

в) сыныптан тыс жұмыстарды жүргізудің теориялық негіздерін, мазмұны мен әдістемесін әзірлеу

тәрбие жұмысы, әңгімелер, экскурсиялар, олимпиадалар, үйірме жұмыстары және т. б.

2. Шығармашылық қабілеттерін дамыту бойынша теориялық негіздер мен оқыту әдістемесін әзірлеу

оқушылардың сыныптағы және сыныптан тыс жұмыс нысандарындағы қабілеттері (бейнелеу өнері, сызу);

3. Теориялық негіздерді, сыныптан тыс тәрбие жұмыстарын, әңгімелесулерді, экскурсияларды, олимпиадаларды, үйірме жұмыстарын және т. б. өткізудің мазмұны мен әдістемесін әзірлеу.;

4. Мұғалімнің жұмыс әдістемесін ашатын дипломдық жұмыстар

пәнаралық байланыстар: бейнелеу өнері, сызу, сондай-ақ арнайы пәндердің оқу жоспарының басқа пәндерімен байланысы;

Бітіру шығармашылық жұмыстың практикалық бөлігі-оқытудың көрнекі құралдарының, модельді оқыту әдістемесінің, оқу кинофильмдерінің және т. б. өзіндік сипатын ашатын кестелер немесе плакаттар (6-8 дана кәсіби ресімделуінде көрсетілуі мүмкін.

Қосымша ұсынылады:

1. Бітіру шығармашылық жұмысқа дайындық және иллюстрациялық материал – эскиздер (композициялық шешімді, форматты іздеу, суреттерді, мәтінді, түсті шешімді орналастыру, кестелер, плакаттар және т. б., эскиздер, жұмыс сызбалары, макеттердің эскиздері, қолданыстағы модельдер, тапсырмаға бастапқы деректер және т. б.).

2. Бітіру шығармашылық жұмыстың тақырыбы бойынша оқушылармен эксперименттік жұмыстың материалдары Көрнекі құралдар, оқушылардың жұмыстары, эксперименттің графикалық ресімделген нәтижелері-графиктер –кестелер, диаграммалар және т. б.

Бейнелеу өнерінің тарихы мен теориясы бойынша

Өнер теориясы бойынша дипломдық жұмыстар тек оқу барысында теориялық жалпылау мен зерттеу жұмыстарына ерекше бейімділік пен қабілет көрсеткен студенттерге ғана рұқсат етіледі.

Өнер тарихы мен теориясы бойынша дипломдық жұмыс негізінен Қазақстанның дәстүрлі және бейнелеу өнерінің мәселелерін теориялық зерттеуге, өнердегі заманауи құбылыстарды теориялық талдауға, еліміздің мәдени өміріндегі көркемдік стильдердің өзгешелігіне бағытталған.

Бітіру шығармашылық жұмыс бейнелеу өнерін мектепте оқыту практикасы оның әдіснамалық, әдістемелік және педагогикалық мәселелерімен басым бағытта болады. Жұмыстың тәрбиелік-педагогикалық әсерін мектеп жағдайында педагогикалық практика немесе диплом алушылардың арнайы практикасы кезінде эксперименталды түрде тексеруге болады. Жұмыс нәтижелерінің салыстырмалы талдауы зерттеуге арнайы сипаттама түрінде қоса беріледі немесе "кіріспе" немесе "қорытынды"мәтіні енгізіледі. Студент және көшбасшы қабылдаған жұмыс логикасына сәйкес.

Бітіру шығармашылық жұмыстың үлгі тақырыбы.

1. Бейнелеу өнерінің эмоционалды және семантикалық мазмұнындағы экспрессивті құралдардың рөлі.

2. Кескіндемедегі түс, мәнер және стиль.

3. Дизайн тілін қалыптастыру.

4. 17 ғасырдағы Батыс Еуропа кескіндемесіне және орта ғасырдағы мұсылман кескіндемесіне салыстырмалы талдау.
 5. Бейнелеу өнеріндегі кеңістік мәселесі.
 6. Бейнелеу өнерінің Мифо-діни негіздері.
 7. Қазақтардың көшпелі өркениетіндегі көркемдік.
 8. Халықтық педагогиканың өнері мен мәселелері.
 9. Көркемдік қабылдау мәселелері.
 10. Классикалық мәдени ескерткіштерді ғылыми талдау және көркемдік құндылықтарды насихаттау тәжірибесі ретінде зерттеу.
- Дипломның теориялық бөлігі иллюстрациялық материалдармен толықтырылуы мүмкін.

Бітіру шығармашылық жұмыстың практикалық бөлігінде көрсетіледі:

1. Глессе альбомдар, көрнекі құралдарды, плакат жиынтығын, тақырыбы бойынша оқушылармен эксперименттік жұмыстың графикалық түрде ресімделген нәтижелерін және басқа да анықтамалық материалдарды кәсіби ресімдеу.
2. Тақырып бойынша оқушылармен эксперименттік жұмыс материалдарында көрнекі құралдарда, оқушылардың жұмыстарында (практикалық немесе жазбаша болуы мүмкін) эксперименттің графикалық ресімделген нәтижелерінде (кестелерде, графиктерде, диаграммаларда және т.б.).

Сәндік-қолданбалы өнер бойынша

Бітіру шығармашылық жұмыс сәндік-қолданбалы өнер туындыларын да көрсете алады.

Сәндік өнер өнердегі заманауи бағыттар мен ағымдардың бедерлі, көлемді және көлемді-кеңістіктік композицияларымен ұсынылуы керек:

- интерьерге арналған сәндік пано (ағаш, жүн олардың комбинациясы);

Интерьер үшін бітіру шығармашылық жұмыс ретінде сәндік өнер туынды көлемі жетекшімен келісіледі және кафедрада бекітіледі (100-150 см немесе 100-200 см дейін орындалады).

Қолданбалы өнерге дәстүрлі ұлттық қолөнер бұйымдары:

- ұлттық тұрмыстық заттар және киіз үй бұйымдары;
- зергерлік өнер бұйымдары;

Қолданбалы сипаттағы барлық бұйымдар материалда М 1:1 масштабында орындалады. Кафедраның шешімі бойынша орындалатын тапсырманың көлемін ерекше еңбек сыйымдылығына байланысты бірнеше түлектер арасында бөлуге болады (ер-тоқым, ат абзелдері, дәстүрлі орындаудағы ағаш төсек және т.б.). Бір бітірушіге арналған жұмыс көлемі кафедра шешімімен анықталады және бір бұйыммен (музыкалық аспап) немесе сериямен немесе жиынтықпен (қымыз жиынтығы, әйелдер зергерлік бұйымдары) көрсетілуі мүмкін. Сәндік бұйымдарды орындау әдісіне шектеу қойылмайды.

Бітіру шығармашылық жұмыстың практикалық бөлігі, сондай - ақ жобамен жұмыс барысы композицияның немесе бұйымның графикалық эскиздерін, форэскиздерді, макеттерді, технологиялық картаны, планшеттерде орындалған кесте мен сызбаларды қамтитын – көлемі 80 x 100 см 3 данадан кем емес жобалық-эскиздік бөлікпен қамтылады. Композицияның немесе бұйымның түпкілікті нұсқасының суреттері құрылымы мен пішінін сипаттайтын қажетті қосымша түрлер мен өлшемдермен толықтырылады.

Осы мамандандыру бойынша бітіру шығармашылық жұмысының практикалық бөлімі келесі сипатта және көлемде болуы мүмкін:

Жұмыстың практикалық бөлігі келесі талаптарға сәйкес келетін кемінде үш бөлімнен тұруы керек:

- технологиялық орындаудың жоғары деңгейі;
- бұйымның көркемдік ойға сәйкестігі;
- эстетикалық және тұтынушылық қасиеттерге сәйкестік;
- заманауи сән бағыты мен материалдарға сәйкестік.

Тоқыма немесе көркем тоқу бойынша

Тоқыма және киізден шығармашылық жұмыстың практикалық бөлігі келесі сипатта және көлемде болуы мүмкін:

- бітіру шығармашылық жұмыс барлық дәстүрлі материалда және техникада орындалуы мүмкін (кілем, gobelen, киіз)

Шығармашылық жұмыстың практикалық бөлімі толықтырылады:

- түсті нұсқадағы іздеу материалдарымен (нобайлар, суреттемелер, эскиздер);
- сәулет кеңістігіндегі нобаймен;
- экспозициялық планшеттер мен картоннан тұратын бітіру шығармашылық жұмыс жобаның графикалық бөлігі (3-тен кем емес) және т. б.

Туындының көлемі жетекшімен келісіледі және кафедрада бекітіледі.

Жұмыс мөлшері кемінде 100 x 80 см болуы керек.

Станокты мүсін бойынша

Мүсін көркемдік ерекшеліктерін ескере отырып (ағаш, металл, гранит, мәрмәр, керамика) сазда немесе пластилинде орындалуы керек.

Түсіндірме жазба көлеміне мүсіннің келесі тақырыптары мен жанрлары кіруі мүмкін: бір немесе көп фигуралы, жануарлар, сәндік, саябақ, субұрқақ және еркін тақырыпта барельефте немесе горельефте орындалуы мүмкін.

Түлек қорғауға мыналарды ұсынуы керек:

1. Түсіндірме жазба,
2. Шығармашылық жұмыс мәнерлігін іздестіруге арналған практикалық жұмыстар (ермексазбен эскиздердің нұсқалары және т.б.).
3. Біткен жұмыс өлшемі 30-80 см-ден кем болмауы керек.

Станокты кескіндеме

Бітіру шығармашылық жұмыстың практикалық бөлімі келесі құрылымда болуы мүмкін:

Кескіндемеден шығармашылық жұмыс бейнелеу өнерінің кез-келген жанрында (натюрморт, пейзаж, портрет, сюжетті композиция) және кескіндеменің әр түрлі материалдарында (акварель, гуашь, майлы бояу, темпера және т.б.) орындалуы мүмкін.

Натюрморт. Бітіруші тақырып бойынша натюрморттың мазмұнын анықтау керек. Натюрморт өлшемі үлкен жағынан 120 см.

Пейзаж. Бітіру шығармашылық жұмысында пейзаж тақырыптары келесідей болуы мүмкін: ауыл, қала, таулы, өндірістік. Пейзаж жұмыстары 1 немесе 3 жұмыстан тұрады, өлшемі үлкен жағынан 120 см.

Портрет Портретте көркем бейне шешімі мен ұқсастығын беру, психологиялық ерекшеліктерін көрсету шешуші орын алады. Орындалатын жұмыс көлемі 1 немесе бірнеше портреттен тұрады, өлшемі 90 см үлкен жағынан.

Сюжетті композиция. Тақырыптық сюжетті композиция жазу кезінде білім алушы өмірде болып жатқан құбылыстарды зерттей отырып көркем бейнені тұтас көрсете білуі керек. Сюжетті композиция тақырыптары әр түрлі және кең: тарихи немесе жаңа заманды бейнелеу, өткен және осы шақтағы адамдар тағдырын көрсету.

Үлкен жағынан өлшемі 120 см, диптих – екі жұмыс боғанда үлкен жағынан 100 см, триптих – үш жұмыс үлкен жағынан 100 см. немесе кескіндеме жұмыстарының сериясы үлкен жағынан 100 см.

Бітіру шығармашылық жұмысының негізгі практикалық бөлімі және эскиздері бағетпен безендірілген, көрмеге қоюға дайын күйінде тапсырырылу қажет.

Кескіндеменің барлық жанры бойынша қорғауға қосымшалар ұсынылады.

- Дайындық іс-жұмысындағы иллюстрациялық материалдар;
- этюдтар, қысқа мерзімді суреттер, түсті эскиздер, картон, репродукциялар және фотосуреттер;
- картонның негізгі нұсқасы көмір немесе қаламмен нақты орындалып тапсырылады;
- негізгі нұсқаның эскизі түсте орындалады;

Станокты графика

Графиканың кез-келген техникасында графикалық жұмыстар сериясы орындалады (линогравюра, түсті графика, сурет, литография, офорт және т.б.)

Тақырыпты білім алушы өз қалауымен немесе кафедра ұсынысы бойынша таңдалады.

Жұмыстар саны графикалық парақтың бетіне және оның идеялық мазмұнына байланысты А3 форматында 6-жұмыс, формат үлкен болған жағдайда 2-4 жұмыс аралығында болады.

Басты талаптар:

- графикалық композицияларда жұмыстың мазмұны және тақырыпта ойын жеткізу;
- жоғары көркемдік графикалық жұмыс жасау;

4 БІТІРУ ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ЖҰМЫСТЫ ҚОРҒАУ ТӘРТІБІ

4.1 Бітіру шығармашылық жұмысын қорғау рәсімі

Білім алушылар университеттің академиялық күнтізбесінде белгіленген мерзімде, көпшілік алдында қорғау рәсімінен өтеді.

Бітіру шығармашылық жұмысты қорғау Комиссия мүшелерінің кемінде 50% - ның қатысуымен ашық отырысында жүргізіледі.

Бітіру шығармашылық жұмысының қорытынды презентацияның ұзақтығы 15 минут. Сұрақ-жауап уақыты 10 минут. Бітіру шығармашылық жұмыстың презентациясы зерттеу мақсаттарын (мәселені немесе идеяны сипаттау), әдебиетке қысқаша шолу, әдіснама, талдау, қорытындылар, түйіндемелер, салдарларды, ұсынымдарды, зерттеудің маңыздылығымен қамтиды.

Бітіру шығармашылық жұмысты қорғау қазіргі заманғы техникалық құралдар мен ақпараттық - коммуникациялық технологиялар саласындағы жетістіктер базасында мультимедиялық презентациялар түрінде электрондық ресурстарды пайдалана отырып жүзеге асырылуы мүмкін.

4.2 Аттестаттау комиссия мүшелерінің жұмысты бағалау критерийлері

Бітіру біліктілік жұмыстарын қорғау нәтижелері аттестаттау комиссиясының жабық отырысында талқыланады.

Түлектің сөз сөйлеуінің және оның мемлекеттік аттестаттау комиссиясының мүшелерінің сұрақтарына жауаптарының, басшы мен рецензенттің ескертулерінің нәтижелері бойынша мемлекеттік аттестаттау комиссиясы бітіру шығармашылық жұмысына қорытынды баға береді.

Бітіру шығармашылық жұмысты қорғау нәтижелері бойынша шығармашылық жұмысты орындау деңгейіне, алынған нәтижелерге, сұрақтарға жауап беруіне, сондай-ақ ғылыми жетекшінің пікірін және рецензенттің бағасын ескере отырып, баллдық-рейтингтік әріптік жүйе бойынша комиссия мүшелері әрқайсына өз бағасын қояды.

Бітіру шығармашылық жұмыстарды қорғау нәтижелері аттестаттау комиссиясының отырысының хаттамасымен рәсімделеді және олар өткізілген күні жарияланады.

Бітіру шығармашылық жұмыстарды жоспарланған қорғау кезінде білім алушының болмауы жұмысты қорғауға қосымша уақыт тағайындалмайды. Егер білім алушылар белгіленген уақытта қорға күтпеген жағдайлар болған жағдайда, бұл туралы кафедра меңгерушісі мен аттестаттау комиссиясының төрағасына тағайындалған қорғауға дейін кемінде 5(бес) күн бұрын мүмкіндігінше хабарлау қажет.

Қорғауға ұсынылған жұмыстың бағасын қою кезінде аттестаттау комиссиясының мүшелері түсіндірме жазбадағы материалдарды ұсыну деңгейін, иллюстрациялық материалдарды ұсынудың толықтығын, бітірушінің кәсіби терминологияны меңгеру дәрежесін, сұрақтарға дәлелді жауап беру қабілетін, сөйлеуді құру сауаттылығын ескереді, сондай-ақ ғылыми жетекші мен рецензенттің пікірлерін ескереді.

Критерийлерге сүйене отырып берілетін: «өте жақсы», «жақсы», «қанағаттанарлық», «қанағаттанарлықсыз» деген бағалар пайдаланылады.

<i>Әріптік жүйе бойынша баға</i>	<i>Балдардың сандық баламасы</i>	<i>Пайыздық мазмұны</i>	<i>Дәстүрлі жүйе бойынша бағалау</i>
A	4,0	95-100	<i>өте жақсы</i>
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	<i>жақсы</i>
B	3,0	80-84	
B-	2,67	75-79	
C+	2,33	70-74	
C	2,0	65-69	<i>Қанағаттанарлық</i>

C-	1,67	60-64	<i>Қанағаттанарлықсыз</i>
D+	1,33	55-59	
D	1,0	50-54	
Fx	0,5	25-49	
F	0	0-24	

Бітіру шығармашылық жұмысының дайындық деңгейі мен сапасын бағалау критерийлері:

«Өте жақсы» 90%-100%

- Такырыпты ашу тереңдігі өте жақсы;
- Бейнелі шешімнің жаңалығы мен мәнерлілігі өте жақсы ойластырылған;
- Дайындық материалының сапасы (эскиздер, этюдтер, картон) жоғары және шығармашылық түрде орындалған.

«Жақсы» 70%-89%

- Такырыпты ашу тереңдігі жақсы;
- Бейнелі шешімнің жаңалығы мен мәнерлілігі жақсы ойластырылған;
- Дайындық материалының сапасы (эскиздер, этюдтер, картон) жақсы және шығармашылық түрде орындалған.

«Қанағаттанарлық» 50%-69%

- Такырыпты ашу тереңдігі жеткілікті;
- Бейнелі шешімнің жаңалығы мен мәнерлілігі толық ашылмаған;
- Дайындық материалының сапасы (заттай эскиздер, этюдтер, картон) және шығармашылық деңгейі төмен.

«Қанағаттанарлықсыз» 0%-49%

- Такырыпты ашу тереңдігі өте төмені;
- Бейнелі шешімнің жаңалығы мен мәнерлілігі ашылмаған;
- Дайындық материалының сапасы (заттай эскиздер, этюдтер, картон) және шығармашылық деңгейі өте нашар.

Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі
Х. Досмұхамедов атындағы Атырау университеті

_____ кафедра

«Қорғауға жіберілді» _____
Кафедра меңгерушісі

_____ (Ф.И.О.)

Хаттама № _____ от _____ 2023
ж.

*(егер бітіру шығармашылық жұмыс әр түрлі факультеттердің білім алушылары орындаса, барлық факультеттер оны қорғауға қабылдап, алфавиттік ретпен тізімделуі керек)

БІТІРУ ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ЖҰМЫС

Тақырыбы: Кескіндеме. Пейзаж «Менің қалам»

ББ / мамандық бойынша

6B01404 Бейнелеу өнері және көркем еңбек

5B010700 Бейнелеу өнері және сызу

Орындаған: студент	_____	_____
студент	_____	_____
студент	_____	_____
Ғылыми жетекші:	_____	_____
Норма бақылаушы	_____	_____

Атырау, 20__

Кіріспе

Тақырыптың өзектілігі _____
Зерттеу мақсаты _____
Зерттеу нысаны _____
Зерттеу пәні _____
Зерттеу міндеттері _____
а) _____
б) _____
в) _____
Тақырыптың даму дәрежесі _____
Теориялық және әдіснамалық негіз _____
Ғылыми жаңалық және практикалық маңыздылығы _____
Зерттеу әдістері _____
Практикалық база _____

3 қосымшасы

(Рәсімдеу үлгісі)

Бітіру шығармашылық жұмыс жетекшісінің пікір мазмұны

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ
МИНИСТРЛІГІ

Х. Досмұхамедов атындағы Атырау университеті

_____ кафедра

Бітіру шығармашылық жұмысқа пікір

_____ *Білім алушының аты жөні*

_____ *Мамандығы*

_____ *Бітіру шығармашылық жұмысының тақырыбы*

Жетекші пікірі мыналарды қамтуы керек:

- Ұсынылған шығармашылық жұмыс құрылымына қорытынды;
- Бітіру шығармашылық жұмыс барлық бөліктерінің толықтығын талдау: теориялық бөлім және практикалық бөлім;
- Бітіру шығармашылық жұмыс– түсіндірме жазба және жасалған жұмысқа пікір;
- таңдалған жұмыс әдістерін қолдану тиімділігін бағалау;
- қойылған міндеттер мен мақсаттарды іске асыруды талдау;
- Бітіру шығармашылық жұмысты орындау барысында түлектің жалпы және кәсіби құзыреттілігін қалыптастыруды бағалау;
- алынған нәтижелердің тәжірибелік құндылығын және оларды одан әрі пайдалану мүмкіндігін бағалау;
- Қорғауға ұсыныс.

Жетекшісі _____
КОЛЫ

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1. Назарбаев Н.А. Казахстан - 2030. Алматы: «Білім», 1998. - 96 с.
2. Ростовцев Н. Н. и др. Рисунок, живопись, композиция: Хрестоматия : уч. пособие для студентов ХГФ пед. институтов [Текст] / Н. Н. Ростовцев. – М.: Просвещение, 1989. - 207 с.
3. Арнхейм Р. Визуальное мышление [Текст] / Р. Арнхейм // Хрестоматия по общей психологии. – М.: Педагогика, 1981. - 486 с.
4. Ожегов С.И., Шведова Н.Ю. Толковый словарь русского языка: 80000 слов и фразеологических выражений/Российская АН: Российский фонд культуры 3-е изд., стереотипное - М.: 2016, - 928 с.
5. Шорохов, Е. В. Основы композиции: учеб. для студентов худож.-граф. фак. пед. ин-тов. - 2-е изд., перераб. и доп. [Текст] / Е. В. Шорохов. – М.: Просвещение, 1986. - 207 с.
6. Устин В.Б. Композиция в дизайне. Методические основы формообразования в дизайнерском творчестве. – М.: Астрель, 2007. – 239 с.
7. Чернышев О.В. Формальная композиция. Творческий практикум. – Мн.: Харвест, 1999. – 312 с.
8. Кирдянов И.И. Экономика организации / Учебник. - М.: ИНФРА-М, 2018. 280 с.
9. Усманов Б.Ю. Диссертация на соискание ученой степени кандидата наук. – Д.: 2014. – 242 с.
10. Выготский Л.С. Психология развития человека. – М.: Изд-во Смысл; Эксмо, 2005. – 1136 с.
11. Дарменова Р.А. Сәндік-қолданбалы колөнер арқылы болашақ мамандардың кәсіби шығармашылығын қалыптастыру// Вестник Педпгогикалык Ғылымдар Академиясы. – 2015.- №1 (күркүйек-қазан). – Б. 92 – 96.

Кафедра меңгерушісіне

« _____ »

білім алушыдан _____

білім алушыдан

мамандығы

Өтініш

Маған бітіру шығармашылық жұмысымның тақырыбын бекітуді сұраймын

жетекшім _____

Уақыты _____

колы

Кафедра шешімі

Бітіру шығармашылық жұмысын басқаруға келісемін:

(аты-жөні, лауазымы, ғылыми дәрежесі, ғылыми атағы)

(жетекші қолы)

« _____ » _____ 2021 г.

Үсынылған әдебиеттер:

Негізгі:

1. 050421- "Дизайн" мамандығы бойынша жасалған типтік оқу бағдарламалар жинағы = Сборник типовых программ по специальности 050421- "Дизайн" [Мәтін].- Алматы: КазГАСА, 2007.- 300бет.
2. Амандықова, Д.
Дизайнерге арналған сөздік-анықтама [Мәтін]: 2-басылым / Д. Амандықова, Г. Мәуленова.- Астана: Фолиант, 2012.- 120 б.Аксенов Ю.Г. Образ и материал. М., 1976.
3. Архитектурный дизайн.Словарь-справочник. [Текст].- Ростов-на-Дону: Феникс, 2009.- 342, (3)с.- (Строительство и дизайн).
4. Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие. М., 1974
5. Баммес Г.В. Изображение фигуры человека. М., Сварог и К. 1999.
6. Изобразительное искусство и методика его преподавания в начальной школе [Текст]: Рисунок. Живопись. Народное искусство. Декоративное искусство. Дизайн; Учеб. пособие для студ. вузов по спец. "ПиМНО" / Н.М. Сокольникова.- 3-е изд., стер.- М.: ИЦ "Академия", 2006.- 368с., ил., 24л. цв. вкл.
7. Бейсенбаев, С.К.
Методика специальной подготовки будущих учителей изобразительного искусства в процессе обучения рисунку и живописи [Текст]: автореферат диссертации на соискание ученой степени доктора педагогических наук: 13.00.02 / С.К. Бейсенбаев.- Шымкент: ИЦ ЮКТУ им.М. Ауэзова, 2010.- 39 с.
8. Логвиненко, Г.М.
Декоративная композиция: учеб.пособие для студентов вузов, обучающихся по специальности, Изобразительное искусство, / Г.М.Логвиненко [Текст] / Г.М. Логвиненко.- Москва: Гуманитар. изд.центр ВЛАДОС, 2006.- 144с.: ил.(Изобразительное искусство).
9. Сокольникова, Н.М.
Изобразительное искусство и методика его преподавания в начальной школе [Текст]: Рисунок. Живопись. Народное искусство. Декоративное искусство. Дизайн; Учеб. пособие для студ. вузов по спец. "ПиМНО" / Н.М. Сокольникова.- 3-е изд., стер.- М.: ИЦ "Академия", 2006.- 368с., ил., 24л. цв. вкл.
10. Гаптил А.Л. Работа пером и тушью. Минск:-Попурри. 2001.
11. Гордон Л. Рисунок: Техника рисования фигуры человека в движении. М.:-ЭКСМО, 2001.
12. Горелов А.Е. Рисунок и живопись интерьера. М., 1990.
13. Джонсон К. наброски и рисунок. Минск: - Попурри, 2001.
14. Джонсон К. Рисунок акварелью. Минск: - Попурри, 2003.
15. Додсон Б. Ключи к искусству рисунка. Минск:-Попурри. 2004.
16. Николаидис К. Естественный путь к рисованию. Минск:-Попурри. 2003.
17. Паррамон Х.М. Как рисовать цветными карандашами. М.: Арт-Родник, 2001.
18. Паррамон Х.М. Как рисовать: Исторический очерк, материалы и принадлежности, технические приемы, теория рисунка, практические упражнения. М.: Арт-Родник, 2001.

Қосымша:

1. Ростовцев Н.Н. Академический рисунок. М.: Просвещение, 1984.
2. Щипанов А.С. Әуесқой жас суретшілер мен мүсіншілерге- Алматы: Мектеп, 1989
3. Ростовцев Н.Н. Учебный рисунок. М., 1986.
4. Ростовцев Н.Н., Игнатьев С.Е., Шорохов Е.В. Рисунок. Живопись. Композиция. Хрестоматия. М., 1989.
5. Рэнкен Д. Техника быстрых набросков. Минск:-Попурри. 2004.
6. Төлебисав Ә.Сурет сала білесің бе?-Алматы: Өнер, 1990
7. Учебный рисунок в академии художеств. М., 1990.
8. Шорохов. Хрестоматия - рисунок, живопись, композиция